

Nou travesses pel camí vers

JOSEP MARIA SALA-VALLDAURA

- I. Unes paraules de Nietzsche citades per René Char servien com a conclusió del llibre anterior d'Antoni Clapés, *Miro de veure-hi*: «J'ai toujours mis dans mes écrits toute ma vie et toute ma personne». Pel camí interposat del poeta francès, Antoni Clapés diu allò que no vol afirmar líricament, per més que tota la seva obra ho deixi prou clar. Dins la claredat en penombra o besllumada de la llengua dels poemes.
- II. La persona que llegeixi *La llum i el no-res* sabrà els dubtes existencials del seu autor, els paisatges que l'acompanyen i l'ajuden a reflexionar i a crear, així com el «destret» (títol d'un dels seus llibres) que el món li causa. Tagrera i l'alta Provença, barreja tacada d'espais i de temps, no són sinó els miralls d'un rostre interior, «pintura dins la pintura, com un quadre de l'escola flamenca», segons que llegim a l'acta o poema «H. K., Saal 120» de *Tagrera*.
- III. De bon començament, el llegidor creurà que se les heu amb una poesia reflexiva, autoreferencial i/o metapoètica –aliment intel·lectual, versos de temptativa i d'assaig sobre el dir i el no-dir. A poc a poc, cada vegada més sorprès, el lector hi percebrà emocions i sentiments, una tensió emotiva que prové de la intel·ligència. Poesia pura, com Paul Valéry diria, ja que no debades el llibre és encapçalat per una citació de Jorge Guillén.

- IV. *La llum i el no-res* té un abast temporal tan ampli –i en alguns versos tan paradoxal– que acara i ajunta la infinitud amb l’instant, però aquell qui comparteixi la seva mirada veurà la realitat, també la menuda, des dels ulls de l’elegia i des de l’esguard de l’admiració. L’esment d’Angelus Silesius ens en parla: l’abisme no mena fins a Déu, però permet una llarga caminada entre descobriments, troballes i continus estímballs.
- V. Per tal d’enriquir *La experiència abisal*, de José Ángel Valente, llegeixo de bell nou *La llum i el no-res*. Per tal d’enriquir *La llum i el no-res* llegeixo *La experiència abisal*, de José Ángel Valente: el no-Res com a matèria de discurs de Carlo Ossola, «Mandorla» de Paul Celan, la pintura de Bram van Velde, Mallarmé o la implicació del No-res amb l’Ésser de Heidegger. Penso en Franz Kline i en Matsuo Basho, Maurice Blanchot, Edmond Jabès, Claire Lejeune, Víctor Sunyol... i m’agradaria de conèixer els mestres orientals de la paradoxa analògica.
- VI. L’experiència d’Antoni Clapés –«toute ma vie et toute ma personne»– inclou el que llegeix i tradueix; els treballs i els dies, però, sobretot, els dies i els llibres. Rere la finestra del poema XIII, veiem l’acàcia que Christian Bobin i el seu pare contemplen a *La presència pura* des del català de Clapés. Al poema següent, «M’il·lumines / de misteri» és un eco de Giuseppe Ungaretti, traduït pel seu amic Jordi Domènech (‘JD’): «m’illumino d’immenso». Poesia d’amor, doncs, en el punt de partença i en el d’arribada.

VII. L'amor és ferida i la passió, sofriment: vet aquí, potser, les tristes herències del nostre cristianisme, que Clapés convoca davant d'un Déu callat. Naufraga la barca perquè la mar naufraga: el poema hi esdevé la fusta que emergeix al bell mig de la tempesta i, alhora, l'ona que l'engoleix. Un estrany homenatge al rar poder dels seus mots a punt de negar-se doblement.

VIII. *La llum i el no-res* té la fragilitat dels versos trencats. Llegeixes les seves paraules com a miques d'un vidre trobat a mig camí, conscient que una part de l'ampolla ha caigut daltabaix del cingle. Que hi ha trosos del poema embolcallats amb silenci. Velar / revelar. El coneixement rau en el dubte, i la poesia, doncs, en els buits que mostra sense acabar d'emplenar.

IX. Per damunt de tota l'obra d'Antoni Clapés i per davall de cada text seu, el lector reconeix, inconfusibles i fortes en el seu quequeig
tipogràfic, rítmic i sintàctic, una veu, una poesia
i una poètica.